

İMAMOĞLU'NA İLAVE 572 BİN OY NEREDEN GELDİ?

Seyfettin Gürsel*

ÖZET

Ekrem İmamoğlu'nun oylarında 31 Mart'tan 23 Haziran'a görülen 572 binlik artışın kaynaklarına netleştirilmiş rakamlar üzerinden baktığımızda, seçmen tercihlerinde hiç beklenmeyen fakat siyasal açıdan büyük önem arz eden bir değişim görüyoruz. Ekrem İmamoğlu'nun 23 Haziran'da, 31 Mart'ta aldığı oyların üzerine hem 31 Mart'ta sandığa gitmeyen veya gitse bile geçersiz oy atan seçmenleri, hem 23 Haziran'da seçime katılmayan partilerin seçmenlerini hem de 31 Mart'ta Binali Yıldırım'a oy vermiş seçmenlerin hatırı sayılır kısmını eklediği anlaşılıyor. Ayrıca İmamoğlu'nun AKP'nin güçlü olduğu ilçelerde oylarını ciddi oranda artırdığı görülüyor.

31 Mart ertesinde Cumhuriyet İttifakı'nın beklentileri

23 Haziran'da Ekrem İmamoğlu Binali Yıldırım'a yaklaşık 806 bin oy fark attı. Gerçi seçime birkaç gün kala yayınlanan bazı anketler bu kadar büyük bir oy farkı olabileceğini tahmin etmişlerdi. Ancak İstanbul belediye başkanlığı seçimlerinin yinelenmesi kararının alındığı günlerde tahminler ve beklentiler, özellikle de Cumhuriyet İttifakı cephesinde çok farklı görünümdeydi.

31 Mart ertesinde yapılan itirazlar sonucu büyükşehir başkanlığı oyları defalarca sayılmış ve sonuçta İmamoğlu'nun seçimi 13 bin farkla kazandığı YSK tarafından tescil edilmişti. Yaklaşık 8,5 milyon oyun kullanıldığı bir seçim için fark ihmal edilecek kadar düşüktü. Cumhuriyet İttifakı 24 Haziran 2018'de kendisine oy veren azımsanmayacak sayıda seçmenin bu kez sandığa gitmediğinin farkındaydı. Bu seçmenlerin bir bölümünün bozulan ekonomik koşulları protesto eden, diğer bölümünün de MHP liderinin söylemine tepki gösteren muhafazakâr Kürt seçmenlerden oluştuğu düşünülüyordu. Kimi seçmenlerin de sandığa gitseler bile aynı nedenlerle geçersiz oy vermiş olabileceği tahmin ediliyordu.

Bu koşullarda İstanbul'un yönetimine olağanüstü bir önem atfeden Cumhuriyet İttifakı'nın kendine ikinci bir şans vermek için büyük çaba göstermesi anlaşılır bir durum olarak değerlendirilebilir. 23 Haziran yaklaşırken kamuoyu anketleri seçmen tercihlerinin Cumhuriyet İttifakı'nın beklediği yönde gelişmediğini göstermeye başlayınca, son bir hamle daha yapılarak 31 Mart'ta İmamoğlu'na oy veren HDP seçmenini "tarafsızlık" adına sandığa gitmekten caydırmak için çaba sarf edildi.

23 Haziran seçim sonuçları bu beklentilerin hiçbirinin gerçekleşmediğini gösteriyor. Ama seçmen tercihlerinde hiç beklenmeyen siyasal açıdan da büyük önem arz eden bir başka değişim daha ortaya çıktı: 31 Mart'ta Binali Yıldırım'a oy vermiş olan seçmenlerin hatırı sayılır bir kısmının 23 Haziran'da Ekrem İmamoğlu'na oy verdiği görülüyor.

*Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, **Betam**, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

31 Mart'tan 23 Haziran'a Ekrem İmamoğlu oyları

23 Haziran'ın 31 Mart'a kıyasla oy değişim bilançosunu derneşik düzeyde şöyle özetleyebiliriz:

Ekrem İmamoğlu'nun oylarında 31 Mart'tan 23 Haziran'a 572 bin artış var. Bu ilave oylar nereden geldi?

Binali Yıldırım'ın oylarında 221 bin kayıp var. Bu oyların arasında diğer adaylara giden ya da geçersiz kullanılan oylar olabilir. Ancak ezici bölümünün İmamoğlu'na gittiğini rahatlıkla kestirebiliriz. Geriye kaynağı açıklanması gereken yaklaşık 350 bin oy kalıyor.

31 Mart'a kıyasla 23 Haziran'da oy kullanan seçmen sayısında yaklaşık 59.000 artış var. Nitekim katılım oranında artış yüzde 83,9'dan yüzde 84,5'e oldukça sınırlı. Belli ki beklentilerin aksine 31 Mart'ta sandığa gitmeyen seçmenlerin önemli bir bölümü 23 Haziran'da da sandığa pek itibar etmemişler. Bu 59 binlik artışın büyük bölümü İmamoğlu'nu desteklemiş olsa bile ki bu yüksek ihtimal, kaynağı açıklanmaya muhtaç hala yaklaşık 300 bin oy var.

23 Haziran'ın en ilginç sonuçlarından biri geçersiz oy sayısının yaklaşık 320 binden 180 bine gerilemiş olması. Aradaki fark 140 bin. Değişimin boyutu azalışın tesadüfüne olmadığına işaret ediyor. Anlaşılan 31 Mart'ta sandığa giden ama Binali Yıldırım'a yukarıda belirttiğimiz nedenlerle oy vermek istemeyen Cumhur İttifakı seçmenin önemli bir bölümü bu kez geçersiz oy kullanmak yerine İmamoğlu'na oy vermiş.

Geriye kalan yaklaşık 160 bin İmamoğlu ilave oyunun da 31 Mart'ta diğer adaylara oy veren seçmenden geldiği anlaşılıyor. Saadet Partisi adayı Necdet Gökçinar'ın oyu 55 bin azalarak 103 binden 48 bine düşmüştür. 31 Mart'ta sırasıyla 31 bin, 27 bin ve 22 bin oy alan DSP, BTP ve DP ise 23 Haziran'da seçimlere katılmadı. 31 Mart'ta bağımsız adaylara giden 15-20 bin civarında oyun 23 Haziran'da 9 bin azalarak 6 bine düştüğü görülüyor. Tüm bu oyların İmamoğlu'na gitmiş olması yüksek ihtimal.

Bu oy geçiş rakamlarının netleştirilmiş miktarlar olduğunu hatırlatalım. Mikro düzeyde sandık bazlı yapılacak analizler oy geçişlerini daha net olarak ortaya koyacaktır.

İlçeler düzeyinde ilginç gözlemler

Geçerli oy sayısında en yüksek artış CHP'nin güçlü olduğu Beşiktaş (yüzde 6) ve Şişli ilçelerinde (yüzde 5) gerçekleşti. Bu ilçelerde İmamoğlu oy artışı sırasıyla 10.900 ve 17.800, buna karşılık Binali Yıldırım'ın oy kayıplarının 2.700 ve 3.300 olduğunu belirtelim. Bu oy kayıpları İmamoğlu'na verilen ilave oyların küçük bir bölümünü açıklayabiliyor. Belli ki 31 Mart'ta sandığa gitmeyen ya da geçersiz oy kullanan seçmenlerin önemli bir bölümü 23 Haziran'da İmamoğlu'nu desteklemiş.

AKP'nin güçlü olduğu ilçeler arasında yer alan Sultanbeyli ve Sultangazi ilçeleri dışında Binali Yıldırım kalan tüm ilçelerde oy kaybı yaşarken, Ekrem İmamoğlu tüm ilçelerde oylarını önemli ölçüde artırmayı başardı. İmamoğlu'nun oy oranları itibariyle görece olarak en yüksek oy artışı yüzde 22 ile Adalar'da gerçekleşti. Az sayıda seçmeni olan ve CHP'nin güçlü olduğu bu ilçe dışında İmamoğlu'nun en yüksek oy artışları AKP'nin güçlü olduğu şu 9 ilçede gerçekleşti: Şile (yüzde 20), Kâğıthane (yüzde 18), Fatih, Çekmeköy, Esenler, Gaziosmanpaşa (yüzde 16), Bağcılar, Bayrampaşa, Çatalca (yüzde 15). Bu arada Şişli'de oy artışının da yüzde 16'yı bulduğunu belirtelim.

İki önemli sonuç

Bu notta belirtilen oy kaymalarının ve kaynaklarının netleştirilmiş yaklaşık rakamlardan oluştuğunu belirtelim. Mikro düzeyde yapılacak analizler bu kaymaları ve kaynakları daha ayrıntılı olarak görme fırsatını verecektir. Bununla birlikte yukarıdaki analizden Türkiye’de önümüzdeki dönemde siyaseti çeşitli yönlerden etkileme potansiyeline sahip iki önemli sonucun çıkartılabileceğini düşünürüz:

- 1- İstanbul’da belediye başkanlık seçimlerini tekrara götüren yolda kullanılan yöntemlerin ve söylemlerin hür seçimlerin geleceğine dair yarattıkları endişelerin geleneksel olarak Adalet ve Kalkınma Partisi’ne destek veren seçmenlerin az da olsa (yüzde 7-8 civarında görünüyor) bir bölümü tarafından da paylaşıldığı ve bu endişenin ifadesi olarak Ekrem İmamoğlu’na destek verdikleri anlaşılıyor.
- 2- Halkların Demokratik Partisi seçmenlerinin parti yönetiminin politikalarına oldukça duyarlı oldukları ve zor dönemlerde özerk hareket kabiliyetine sahip olabileceklerine dair karineler mevcuttur.

Ek Tablo: İlçe bazlı oylar ve değişimler

İlçe	Geçerli Oy				Binali Yıldırım				Ekrem İmamoğlu			
	31 Mart	23 Haziran	Fark	% Fark	31 Mart	23 Haziran	Fark	% Fark	31 Mart	23 Haziran	Fark	% Fark
ADALAR	9954	10398	444	4%	3462	2977	-485	-14%	6060	7378	1318	22%
ARNAVUTKÖY	139097	139087	-10	0%	86532	83701	-2831	-3%	47828	53894	6066	13%
ATAŞEHİR	251473	255018	3545	1%	109416	100867	-8549	-8%	136855	153982	17127	13%
AVCILAR	240639	244728	4089	2%	102729	91873	-10856	-11%	133968	152348	18380	14%
BAĞCILAR	398687	405786	7099	2%	236222	230262	-5960	-3%	149998	172696	22698	15%
BAHÇELİEVLER	336838	346064	9226	3%	170036	163896	-6140	-4%	157861	180441	22580	14%
BAKIRKÖY	136583	141186	4603	3%	34255	28545	-5710	-17%	99519	112656	13137	13%
BAŞAKŞEHİR	214830	220086	5256	2%	115471	112968	-2503	-2%	92843	104571	11728	13%
BAYRAMPAŞA	163997	166167	2169	1%	86443	80593	-5850	-7%	72983	84228	11245	15%
BEŞİKTAŞ	111749	118654	6905	6%	21400	18525	-2875	-13%	88406	99480	11074	13%
BEYKOZ	151703	151600	-103	0%	80266	75590	-4676	-6%	67010	76358	9348	14%
BEYLİKDÜZÜ	188692	188886	194	0%	77062	71543	-5519	-7%	108500	118351	9851	9%
BEYOęLU	129943	131850	1907	1%	66258	64346	-1912	-3%	59796	69824	10028	17%
B.ÇEKMECE	143262	142907	-355	0%	66101	58690	-7411	-11%	75027	85155	10128	13%
ÇATALCA	48242	48366	125	0%	22524	19204	-3320	-15%	24926	28852	3926	16%
ÇEKMEKÖY	143094	145938	2844	2%	72706	70894	-1812	-2%	63777	73949	10172	16%
ESENLER	248630	251817	3187	1%	158452	154094	-4358	-3%	82122	96051	13929	17%
ESENYURT	436968	436677	-291	0%	198864	184194	-14670	-7%	230121	250738	20617	9%
EYÜPSULTAN	227794	233341	5548	2%	111505	105559	-5946	-5%	110411	125766	15355	14%
FATİH	215074	222142	7068	3%	114570	109306	-5264	-5%	93848	109606	15758	17%
G.OSMANPAŞA	273745	277716	3970	1%	153270	148463	-4807	-3%	111119	130245	19126	17%
GÜNGÖREN	165629	169807	4178	3%	89456	85555	-3901	-4%	71648	82987	11339	16%
KADIKÖY	306332	309222	2890	1%	63135	54868	-8267	-13%	237707	263817	26110	11%
KAĞITHANE	250981	259529	8548	3%	136157	131328	-4829	-4%	106801	126131	19330	18%
KARTAL	286574	291522	4948	2%	129073	118722	-10351	-8%	151174	171579	20405	13%
K.ÇEKMECE	436387	442106	5719	1%	193625	176518	-17107	-9%	231989	264600	32611	14%
MALTEPE	300228	308145	7917	3%	121082	112198	-8884	-7%	172664	197322	24658	14%
PENDİK	396061	402730	6669	2%	221200	213490	-7710	-3%	164055	186451	22396	14%
SANCAKTEPE	227229	230994	3765	2%	114069	109966	-4103	-4%	108362	119532	11170	10%
SARIYER	204605	202107	-2498	-1%	87346	78970	-8376	-10%	113392	128864	15472	14%
SİLİVRİ	104937	105219	282	0%	45490	39403	-6087	-13%	56414	65338	8924	16%
SULTANBEYLİ	171456	172804	1348	1%	114087	114130	43	0%	51379	56995	5616	11%
SULTANGAZİ	284676	290972	6295	2%	167532	168215	683	0%	108960	121637	12677	12%
ŞİLE	25238	25042	-197	-1%	14295	12358	-1937	-14%	10404	12452	2048	20%
ŞİŞLİ	158420	166015	7596	5%	46417	43127	-3290	-7%	104948	122731	17783	17%
TUZLA	145982	147787	1805	1%	72553	67944	-4609	-6%	69944	78680	8736	12%
ÜMRANİYE	394058	406109	12051	3%	215195	209523	-5672	-3%	168018	193367	25349	15%
ÜSKÜDAR	330968	336628	5660	2%	161413	151634	-9779	-6%	160146	183671	23525	15%
ZEYTİNBURNU	149096	151498	2402	2%	76367	71405	-4962	-6%	68782	79147	10365	15%
TOPLAM	8549851	8696651	146800	2%	4156036	3935444	-220592	-5%	4169765	4741870	572105	14%

